

LIBERTARISCH TIJDSCHRIFT VOOR
INDIVIDUELE VRIJHEID EN
VERANTWOORDELIJKHEID
DE VRIJBRIEF

GEASSOCIEERD MET LIBERTARIAN INTERNATIONAL

MAANDBLAD 136/137
JUNI / JULI 1989

Het milieu staat op dit ogenblik bovenaan op de hitparade. Dat is terecht, want er is in het verleden te makkelijk omgesprongen met allerlei zaken, die onze omgeving ongunstig beïnvloeden. De Ozonlaag, het Broeikas-effect, de Zure Regen, Stijgende Zeespiegel, Ontbossing, enz. enz.

Jammer en misschien zelfs desastreus, is dat deze belangrijke zaken bijna geheel in het "politieke vlak" zijn getrokken. Veel politici zien er een prachtige kans in om er hun populariteit en macht mee te vergroten. Als middel is het milieu daarvoor thans al beter geschikt dan de drugs.

Dit komt doordat veel politici heel goed weten hoe ze, zoals ze zelf zeggen, hun stemvee moeten bewerken. Maar ook doordat de overgrote meerderheid bij elk probleem naar de overheid kijkt voor de oplossingen.

Bijvoorbeeld voor problemen in de landbouw spelen allerlei alternatieven. Uit granen is een milieuvriendelijke brandstof te maken, bio-ethanol. Door eenvoudige hennepcultuur voor de papierindustrie kan ontbossing zeer sterk verminderd worden. Milieuvriendelijke plastics kunnen uit plantaardig materiaal worden vervaardigd. En zo zijn er nog meer mogelijkheden.

Maar wat hoor je nu in landbouwkringen? Opmerkingen zoals: "Waarom doet de overheid niet dit of dat?" "Waarom wordt door de overheid niet gestimuleerd dat....." (vul maar in). Mijn tegenvraag is: Waarom doe je zelf niets, waar blijft de ondernemer die deze mogelijkheden oppakt? Ben je al zo afhankelijk dat je niets meer buiten die overheid kunt of durft te doen?

Jammer dat het overgrote deel van de mensen inderdaad zelf niets meer durft te ondernemen. Ze zijn compleet afhankelijk van en/of verslaafd aan die overheid.

Gelukkig merk ik vaak dat u, Vrijbriefflezer, tot de uitzonderingen behoort. U durft zich nog vrij op te stellen. Besef dat u tot de weinigen behoort; versterk deze houding en probeer ook anderen van de juistheid van uw argumenten te overtuigen. Dat is moeilijk, maar het is de enige kans om te voorkomen dat uiteindelijk het milieu letterlijk helemaal niet meer leefbaar is.

Tropisch regenwoud 3

Wat is libertarisme? 4

Perfectie 6

Libertarische
theorievorming
over het MILIEU 8

EUROCON '89 10

Milieuproblemen
en privébezit 12

Productiebossen
voor houtvoorziening 15

Hebben stenen
RECHTEN? 16

VRIJHEID EN RECHT:
Oplossingen voor de
MILIEU-
PROBLEMATIEK 17

Jim Turny K.O. 18

AGENDA

De bijeenkomsten in Schiedam worden, voor zover vallend op onze vaste avond (de eerste donderdag van elke maand) gehouden in: De Ark, Hargplein 101 in Schiedam-Noord, telefoon: 010-470.82.76. Voor info kunt U bellen met de redactie of het informatienummer voor de kring Rotterdam/Schiedam (na kantooruren).

De maandelijkse bijeenkomsten in België vinden plaats op de eerste woensdag van elke maand. Informatie hierover bij de redactie.

De maandelijkse bijeenkomsten van de kring Midden-Nederland vinden op iedere tweede maandag van de maand plaats. Voor telefoon: zie informatie.

0.00 - 24.00 dagelijks: THE BLACK BOARD: De eerste Noorse Libertarische Database voor Bell 300/1200 en CCITT 1200/2400
Tel.: 09-47-2555561 (voor België 00).

10/13 juli: Internatinal Libertarian European Convention in Parijs.

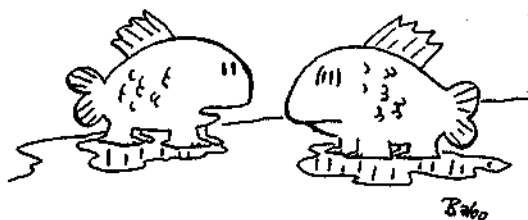
7/10 sept: LIBERTARIAN SPRING SEMINAR in Transvaal (ZA) aan de voet van de DRAKENBERGEN in Bergville.

The Jefferson School of Philosophy, Economics and Psychology

Zomerconferentie:
The Intellectual Foundation of a Free Society IV, te houden op de campus van California, San Diego.

aug. 1990: International Libertarian World Convention in San Francisco U.S.A. (i.p.v. Vancouver Canada).

Verder info: Redactie Vrijbrief.

Dacht jij ook dat het op het land schöner was ?

Als speciale aanbieding voor Vrijbrieflezers:

- 1) Restoring The American Dream; door Robert J. Ringer prijs f 30,- nu voor f 15,- en f 5,50 verzendkosten.
Dit boek geeft een aantal goede voorbeelden van het desfunctioneren van de (Amerikaanse) staat.
- 2) The Solution; door Frances Kendall en Leon Louw, prijs f 35,- nu voor f 29,- en f 4,50 verzendkosten.
De oplossing in dit boek aangegeven voor de Zuid Afrikaanse problemen zijn ook van toepassing op de problemen overal elders in de wereld.
Dit boek is als „Die Oplossing” in het Zuid Afrikaans te verkrijgen. Zelfde prijs als de Engelse uitvoering.
- 3) Super Parents Super Children door Frances Kendall, prijs f 32,50 nu f 26,50 en 4,50 verzendkosten
Een zeer goede handleiding bij de opvoeding van kinderen. Zelfs geeft het een inzicht hoe te handelen met „onhandelbare” oudere kinderen.

Mocht U meerdere boeken wensen te bestellen, dan kunt U de verzendkosten optellen. Het maximum bedrag is f 10,- aan verzendkosten bij een groot aantal boeken.

Te bestellen bij LIFHAS, postbus 680, 3100 AR Schiedam. Gaarne een betaalkaart/eurocheque met het verschuldigde bedrag bijsluiten.

INFORMATIE

Abonnement op de Vrijbrief (8 nrs./jaar elk nummer 16 tot 20 p.)

NEDERLAND:
f 50,00, abonneren door storting op bankrekening DE VRIJBRIEF, Amrobank 46.24.31.320, (Giro 8238 AMRO Amsterdam) of per cheque aan Libertarisch Centrum, Antwoordnummer 551, 3100 WS Schiedam.

BELGIE: BF 900,00.
Bank J. van Breda, Antwerpen nr. 645.1240465.64 of per cheque aan Libertarisch Centrum, Herenthalsebaan 109, 2100 Deurne.

REDACTIE: W. van Hulten.
Fr. Haverschmidtlaan 31, 3116 JK Schiedam
Tel.: 010-4262724.

Kring Midden Nederland; Telefoon 03444 - 3434

TROPISCH REGENWOUD

Ir. H.J. Jongen sr.

Door de grote aandacht die de REGENWOUDEN de laatste tijd (terecht) krijgen, weet bijna iedereen dat deze wouden groot gevaar lopen te verdwijnen. De bossen verdwijnen doordat er om verschillende redenen gekapt of afgebrand wordt.

Per jaar verdwijnen er volgens opgave van de FAO 7,5 miljoen hectaren.

Bijna iedereen is ervan overtuigd dat dat beslist niet goed is voor ons aller toekomst. In tegendeel.

Het is overduidelijk dat we het verdwijnen van die bossen moeten voorkomen.

DUS moeten we de import van dat hout gaan boycotten, want als het niet meer mag worden ingevoerd, zal er vanzelf minder worden gekapt en zo sparen we dan de bossen.

IS DAT JUIST?

Als je ziet hoevelen deze redenering aannemen en verkondigen, zou je bijna geneigd zijn om het te geloven.

MAAR HET IS NIET JUIST?

Want het gaat er om wat we eigenlijk willen bereiken. En dat is toch duidelijk dat we er voor willen zorgen dat de bossen in stand blijven.

Wat gebeurt er nu door de bovenstaande (onjuiste) redenering?

Daarvoor moeten we eerst beseffen dat de hoeveelheid hardhout die wordt geëxporteerd, minder is dan 15°/o van de totale vernietiging van het bos. De andere 85°/o wordt vernietigd doordat bos wordt afgebrand om plaats te maken voor landbouwgrond en voor grote ontwikkelingsprojecten. Dit laatste vooral in Brazilië voor de bouw van de waterkrachtcentrales, een project gefinancierd uit ontwikkelingsgelden.

Een zeer belangrijke rol speelt ook de bevolkingsexplosie die zich afspeelt in de landen van de regenwouden. Deze minder "ontwikkelde" bevolking is voor haar levensonderhoud vooral aangewezen op landbouw. Als we dan bedenken dat ze zich in de komende 20 a 30 jaar weer zullen verdubbelen, kunnen we begrijpen hoeveel nieuwe landbouwgrond zij weer nodig hebben, en hoeveel bos ze daarvoor zullen afbranden. Nog afgezien van hout dat ze gebruiken voor hun eigen huisvesting. (Al is dat maar ongeveer 10°/o van de hoeveelheid die ze afbranden).

Als we nu de export van die bovengenoemde 15°/o zouden kunnen tegenwerken, dan zal inderdaad voor dat deel minder gekapt worden. Daardoor zal een aantal houtkappers en de eraan verbonden werkers in de transport en exportbedrijven werkeloos worden, en ook weer op de landbouw worden aangewezen. De ontwikkelingslanden waarin deze bossen zijn, zullen dan ook hun broodnodige deviezeninkomsten missen, waardoor de economie nog verder achteruit gaat en er nog meer werklozen komen.

De totale verdere ontwikkeling zal zeer vertraagd worden.

Er zal dan meer bos vernietigd worden dan thans het geval is.

Bovendien wordt door een boycot het hout minder waard door de verminderde vraag. De bereidheid om het woud goed te onderhouden wordt daardoor ook steeds minder. Een goed onderhoud is alleen mogelijk als het hout goed wordt gebruikt tegen lonende prijzen.

Zo zien we dat een ogenschijnlijk voor de hand liggende oplossing net het tegendeel bereikt van wat er de bedoeling van was.

Net als zo vaak blijkt ook hier weer de wijsheid uit het bekende boek van Henri Hazlitt: *ECONOMICS IN ONE LESSON***.

Hazlitt toont daarin op eenvoudige en briljante wijze aan dat om goede economische maatregelen te nemen, het noodzakelijk is om ALLE factoren zowel op de KORTE als op de LANGE termijn in de besluitvorming te betrekken.

Het ontbreken van deze procedure is een belangrijke oorzaak van de grote fouten die er gemaakt worden.

Een halve redenering is vaak zo simpel en lijkt volledig. Velen kunnen of willen niet doorddenken en lopen eenvoudig achter de beweringen van hun "leiders" aan. We zien dan ook heel veel energie verloren gaan, of, erger nog, besteed worden aan verkeerde oplossingen door goedwillende actievoerders, die niet het volledige en juiste inzicht hebben in de zaak waar ze mee bezig zijn.

De echte schuldigen daarvoor zijn voor een groot deel te vinden bij politici en hun "intellectuelen" die naar

meer macht streven en weten dat je "het volk" eenvoudige oplossingen moet aandragen.

Ook de media (in het algemeen) zouden meer moeten studeren om de juiste en VOLLEDIGE feiten te publiceren.

De oplossing in het onderhavige probleem van de regenwouden moet dan ook niet gezocht worden door tegen een verschijnsel of tegen een facet, zoals de export te ageren.

De oplossing moet uitgaan van het definiëren van het probleem (het verdwijnen van de regenwouden), het analyseren van de oorzaken (kappen en verbranden om een aantal redenen, ontwikkelingsproblematiek en bevolkingsexplosie), en het formuleren van het doel dat we uiteindelijk willen bereiken (het optimaal in stand houden of uitbreiden van de tropische bossen).

Een mogelijke oplossing is te vinden in een verantwoord gebruik van de bestaande bossen. Net als dat bij voorbeeld in Europa al meer dan 200 jaar gebeurt met het zacht hout. Daar wordt door herbeplanting ervoor gezorgd dat er niet meer hout wordt gekapt dan er aangroeit. De daardoor ontstane "natuurverjonging" werkt positief voor economie en ecologie.

Daardoor blijven de bossen in stand of vergroten zelfs. De kosten voor deze vernieuwing zijn daar al lang in de kostprijs van het hout verwerkt. Datzelfde zou met het hardhout ook kunnen/moeten gebeuren. En hoe eerder hoe beter. Dat het kan werken is reeds lang bewezen.

Als we de regenwouden willen behouden, moet er een totale geïntegreerde aanpak komen. De oplossing moet in de ontwikkelingslanden zelf gerealiseerd worden. Deze kunnen alleen maar echt geholpen worden, ook in ons eigen belang, als niet door onjuiste maatregelen het tegendeel wordt veroorzaakt.

* Gegevens voor dit artikel komen voor een deel uit publicaties van de ITTO, de International Tropical Timber Organization, waarin 24 consumenten en 18 producentlanden zijn vertegenwoordigd. Deze organisatie omvat daardoor 95% van de wereldhandel en 70% van de wouden.

Ook gegevens verstrekt door FAO, en uit een schrijven van de Nederlandse staatssecretaris Yvonne van Rooy dat bestemd is voor alle gemeenten.

** Dit boek is verkrijgbaar bij het LIBERTARISCH BOEKCENTRUM.

WAT IS LIBERTARISME? 4

Libertarianism has only a tiny ideology:
„Thou shalt not agress”

H.J. Jongen sr.

DIENSTPLICHT

Eén van de suggesties die ik op deze serie kreeg, was om zoveel mogelijk de vragen van de KLEINSTE POLITIEKE KWIZ te behandelen*.

Dit lijkt me wel een aardig idee, vooral omdat steeds meer blijkt dat deze kwiz zo'n goed middel is om aan anderen te vertellen wat het Libertarisme is en wil.

Een interessante actie is nu gestart door Marshall Fritz, de ontwerper van deze kwiz. Hij heeft een belangrijke ervaring die hij had bij gesprekken over de libertarische filosofie geformuleerd. Die is dat je bij een contact met iemand die je een vraag stelt over een libertarische opvatting, niet meer dan dertig seconden hebt om zijn aandacht en interesse te blijven houden.

Als je binnen die dertig seconden niet het juiste begin maakt, verlies je zijn aandacht en gaan zijn gedachten weer in zijn oude richting.

Uiteraard zal dat antwoord voor verschillende personen anders zijn en ook is het een beetje absoluut uitgedrukt, maar ik kan uit mijn eigen ervaring stellen dat er een heel grote kern van waarheid in zit.

Marshall heeft nu een prijsvraag uitgeschreven waarin gevraagd wordt naar het beste "dertig seconden antwoord" op alle tien de vragen van de kwiz.

Ik ben er zeer benieuwd naar en ik hoop u na september, als de uitslag bekend wordt, er meer over te kunnen vertellen.

Maar nu dan de eerste vraag of stellen waarvoor in de kwiz gevraagd wordt een mening in te vullen:

Stop dienstplicht.

Velen zijn het daar zonder meer mee eens. Vooral

"links" georiënteerde personen, die vaak nog verder willen gaan en het hele leger willen afschaffen (pacifisten).

Toch is er ook een groot aantal mensen dat het er niet mee eens is. Die willen de dienstplicht handhaven.

Daarvoor worden dan allerlei redenen aangevoerd, variërend van "plicht voor je land", tot "het is zo goed voor de ontwikkeling van de persoon zelf".

De opmerking die ik het meest hoor, is "dan staan morgen de Russen voor je deur en dan is het helemaal gedaan met jullie individuele vrijheid".

Alvorens op deze (foutieve) conclusies in te gaan, is het goed eerst weer naar de basis terug te gaan.

En dat is:

GIJ ZULT GEEN AGRESSIE PLEGEN.

Uitgaande van deze basis is het eenvoudig duidelijk te maken dat door dienstplicht jonge mensen gedwongen worden om dingen te doen die ze niet vrijwillig gedaan zouden hebben. Die dwang, dreiging met geweld als je niet komt, wordt in echt geweld omgezet als de militaire politie je komt ophalen.

Personen worden gedwongen om in dienst te gaan en werk te verrichten voor anderen. Te werken voor de bescherming van anderen. Desnoods met gevaar voor hun eigen leven.

Wat is hierin het verschil met de situatie van de slaaf en de meester?

De één wordt opgeofferd voor het voordeel van de ander.

Er is geen verschil, ook al zal de voorstander van dienstplicht me verwijten dat ik overdrijf.

Argumenten dat je onder die dienstplicht uit kunt komen door je te "laten afkeuren" of door "gewetensbezwaren" of door "vervangende dienstplicht" doen allemaal niets ter zake. Het blijft dwang zolang het slachtoffer niet gewoon kan zeggen dat hij er geen zin in heeft.

Typisch is dat personen die dienstplicht nodig vinden om het communistische onvrije stelsel buiten de deur te houden, niet inzien dat ze dat zelfde onvrije stelsel in hun eigen land reeds toepassen door jongelui in dienst te dwingen.

Alan Burris zegt dan ook terecht in zijn boek, *A LIBERTY PRIMER*:

"Wij zullen altijd oorlog blijven houden totdat de mensheid het principe accepteert dat het initiëren van geweld **NOOIT** goedgekeurd kan worden, voor welk doel dan ook".

Ook zegt Burris dat het overtuigen van de gehele mensheid van dit principe een enorme taak is; maar het doel van het Libertarisme is niets minder dan dat. En tegen degenen die zeggen dat dat een prachtig doel is, maar te idealistisch en onpraktisch, kunnen we stellen dat het de enige hoop voor de mensheid is. Het alternatief is al duizenden jaren geprobeerd. Het heeft alleen maar slachtpartijen, onderdrukking en armoede opgeleverd en het voert naar nog grotere ellende.

Hoe dan het gevaar van een buitenlandse overheersing tegen te gaan?

Wel dat zou bijvoorbeeld kunnen door een "vrijwilligersleger".

Dit heeft allerlei voordelen ten opzichte van het gedwongen leger. Het kan zelfs een beter leger worden, dat efficiënter werkt.

Het feit dat dat in Engeland en in de Verenigde Staten al zo is, is voor velen een sterk argument. Immers waarom zou het dan niet net zo kunnen in de Beneluxlanden?

Paul Jacob, een bekend Amerikaan die zich tegen de dienstplicht verzet heeft, zei het als volgt:

"Het echte onrecht van de dienstplicht is dat het staatscontrole is op het individu, het is dwangarbeid. Dienstplicht als middel voor welk doel dan ook, is onrecht. Ik ben geen pacifist die zich tegen een oorlog verzet, ik ben een vrij mens die zich verzet tegen slavernij."

Frederic Bastiat schreef al omstreeks 1850:

"Je zult nergens komen met je strijd tegen het communisme; zolang als je er zelf deel van uitmaakt. Het vertroetelt en liefkoost in dat deel van de wetten waarin het al is doorgedrongen, zullen al je pogingen tevergeefs zijn".

Het is mij en andere Libertariërs al vaak gelukt om met bovenstaande argumenten de dienstplichtaanhangers te overtuigen dat inderdaad dienstplicht niet past in een vrije maatschappij en dat een vrijwilligersleger al een hele stap vooruit zou zijn.

Alleen deze enkele stap maakt dan de wereld weer een heel heel klein beetje meer vrij, meer libertarisch.

* Op uw verzoek stuurt de redactie u graag een exemplaar van deze **KLEINSTE KWIZ**.

PERFECTIE

Fred Dekkers

Tekenend is volgende vraag, gesteld door een voorbijganger aan een BRT-reporter in Kinshasa: "Kunt U me niet zeggen, Mijnheer, wanneer die Onafhankelijkheid nu eindelijk voorbij zal zijn?"

Laten we perfectie bewonderen, zelfs in de politiek. Al storen ons de e(s)th(et)ische aspecten, dan nog is er wat van te leren, een en ander in de persoon van President Mobutu van Zaïre.

Zaïre was, tot 1960, een Belgische kolonie en het droeg de naam 'Belgisch Congo'. Ter gelegenheid van de beloofde en nakende onafhankelijkheid voorzag België het van een democratische structuur: verkiezingen, een president, een parlement, politieke partijen, een regering, een eerste minister, dit alles min of meer naar Belgisch model.

Een onverwachte factor was de eerste premier, Patrice Lumumba. Een communist, opgeleid in Moskou! De gevolgen bleven niet uit. Amper enkele weken na 'Onafhankelijkheidsdag' zette Lumumba de bevolking aan de Belgen 'er uit te gooien', letterlijk. Dit gebeurde ook, maar zoals we heel dikwijls zien, met zo'n enthousiasme dat de centrale regering zelf alle controle verloor. Gedurende verschillende jaren was Congo-Lepoldville, zoals het toen genoemd werd naar haar hoofdstad Leopoldville, thans Kinshasa, een Libanon-waardige chaos.

In één enkele provincie was het echter rustig gebleven, namelijk in de 'koper-provincie' Katanga, nu Shabagenoemd, met haar hoofdstad Elisabethville, thans Lumumbashi. De provincie gouverneur, Moïse Tshombe, had onder meer beroep gedaan op het Belgische leger. Nog enkele weken later verklaarde de provincie zich onafhankelijk. Het werd de 'Onafhankelijke Republiek Katanga' met, natuurlijk, Moïse Tshombe als president.

De scheiding heeft vier jaar geduurd. Het Belgische leger had zich al vlug teruggetrokken, maar Tshombe had, al even snel, een huurlingenleger opgericht van, overwegend, blanken en waaronder veel Belgen. Het was verrassend snel operatief en was goed georganiseerd. Toch hebben de quasi onbestaande en slecht georganiseerde troepen van de centrale regering nooit echt de jonge staat bedreigd. De scheiding werd beëindigd door een politiek accord, d.w.z. voornamelijk door afdreigen, in dit geval door middel van de 'blauwhelmen', troepen van de Verenigde Naties. In de machtsstrijd en de intriges die volgden werd Lumumba vermoord en Tshombe ontvoerd. Jaren later stierf hij in een Algerijnse gevangenis.

We schrijven 1965. Congo was vijf jaar onafhankelijk en 'herenigd'. Onder Belgische leiding, en zelfs met Belgische officieren, kreeg een Congolees leger vorm. Een jonge man, Mobutu, zijn voornaam was nog Joseph, wordt tot opperste generaal benoemd (jaren later, als absoluut dictator, zal hij een wet uitvaardigen op een 'terugkeer naar authenticiteit', waarbij onder meer voornamen van Christelijke/Europese oorsprong verplicht dienen te worden gewijzigd, evenals de naam van het land, de namen van provincies, steden, gemeenten, rivieren, enz.).

Deze militaire benoeming was Mobutu's eerste van een reeks feilloze stappen naar een onvoorstelbare concentratie van macht in één enkel paar handen. Macht en geld, want hij is waarschijnlijk de rijkste man ter wereld (de twee volgende kandidaten zijn de ex-dictators Duvalier van Haïti en Marcos van de Filippijnen).

Hij beging niet de vergissing om voor Moskou te kiezen. Hij koos resoluut voor het Westen, zich daarbij van de steun verzekerd van de reusachtige 'hulpbronnen' van de Westerse regeringen, van hun financiële/bureaucratische internationale instellingen, van de Verenigde Staten met zijn royale giften van belastingbetalers- of nieuwgedrukte dollars, in die periode van de zestiger en de zeventiger jaren.

Hij beging niet de vergissing om brutaal de macht te grijpen. Zijn eerste zet was het installeren van een 'technische regering' van 'universitair gevormde' ministers waaronder jonge studenten die gedwongen werden hun studies aan Belgische universiteiten te onderbreken. Hij bekleedde toen zelf geen enkel politiek ambt.

Al zijn volgende stappen waren even zorgvuldig overwogen als voorzichtig. Bijna ongemerkt werd hij de absolute heerser die hij nu is. Elke nieuwe stap naar meer macht leek, voor de rest van de wereld, de logische en enige mogelijke uitweg uit de (nieuw gecreëerde) problemen.

Hij beging niet de vergissing het leven te sparen van zijn tegenstanders door al te opvallend gevangenen en concentratiekampen vol te proppen. Daarom kan hij er nu prat op gaan dat er "in Zaïre geen politieke gevangenen zijn" zoals in een interview in Parijs, op 10 februari '89, verleend aan de Belgische (overheids)ra-

dio BRT. Zijn politieke vijanden verdwijnen als het ware van het aardoppervlak. Soms vindt men er enkele terug op de oevers van de Zaire-stroom "verongelukt in de stroomversnellingen" amper een kilometer of wat stroomafwaarts van Kinshasa.

Hij beging niet de vergissing de corruptie tegen te gaan van de 'lagere overheden' - de administratie, de politie, de belastingcontroleurs, de douanebeambten - en hun veelaangeklaagde machtsmisbruik. Hij weet dat hij ze nodig heeft en dat hij hen 'hun' deel van de koek moet gunnen.

Sinds bijna een kwart eeuw is Mobutu de absolute alleenheerser van Zaire. Gedurende die periode herviel het land in Middeleeuwse toestanden: de bewoners bewerken weer de grond met hun handen, ze wonen weer in leemhutten en ze lopen weer half of helemaal naakt rond omdat ze zich geen kleren kunnen veroorloven. Twee uitzonderingen: één daarvan is Shaba, Mobutu's voornaamste en eigenlijk nog enige 'eigen' bron van deviezen, de tweede is de hoofdstad, Kinshasa. Deze wordt bewoond door twee miljoen bedelaars die er in onvoorstelbare armoede 'leven', en enkele tienduizenden superrijken - politici, ambtenaren en zakenlui - die in een perfecte verstandhouding samenwerken zolang er geen meningsverschil ontstaat hoe ze de kruimels onder elkaar verdelen.

Kinshasa en Shaba zijn ook de twee enige plaatsen van het land die door vreemden worden bezocht met dien verstande, dat de immens uitgestrekte krottenwijken van Kinshasa daar meestal buiten vallen: ze zijn veel te gevaarlijk om te bezoeken zonder gewapende begeleiding. Wat betreft de rest van het land, het is even ontoegankelijk geworden als het vorige eeuw was, ten tijde van de ontdekkingsreizigers Livingstone en Stanley. De wagen zijn grotendeels verdwenen en de enige trein die nog rijdt is tussen Kinshasa en havenstad Matadi, aan de monding van de Zairestroom.

Wat is er dan gebeurd met de 5 miljard dollar die Zaire aan het Westen verschuldigd is? Zaire heeft die toch gekregen, of niet soms?

Vier miljard vinden we terug - 'terugvinden' bij manier van spreken natuurlijk! - in het privé fortuin van Mobutu. Het gaat om een (onofficiële) schatting enkele jaren geleden uitgesproken door het hoofd van een missie van het Internationaal Muntfonds, het IMF, een missie die Mobutu uiteindelijk heeft moeten toelaten na een aantal jaren verdragingsmanoeuvres. Niet één cent van dit onvoorstelbaar enorm vermogen is in Zaire geïnvesteerd. Tenslotte nemen alleen regeringen zo'n risico... en alleen met andermans centen! Het is geïnvesteerd in gebouwen en wolvenkrabbers, in aandelen en obligaties, over de hele wereld verspreid via een onont-

warbaar net van vennootschappen, dochters van vennootschappen, dochters van dochters van ... van de meest verschillende nationaliteiten. Toen, in het interview van Parijs van afgelopen februari, de reporter hierover een vraag stelde riep Mobutu uit: "Wat wilt u insinueren? Ik heb mijn salaris zoals alle andere staatslui. Dat wordt ieder jaar goedgekeurd door ons parlement. Ik heb wat vastgoed in België, in Frankrijk, in Zwitserland, in Italië, maar wie heeft dat niet?"

Het vijfde miljard? Wel, Mobutu heeft bijna alle macht in handen. Hoeveel precies? Willen we zeggen vier vijfden?

Op het ogenblik dat dit artikel wordt geschreven, begin maart '89, is er een hooglopende ruzie aan de gang tussen Mobutu en de Belgische regering die uitgelokt werd door Mobutu, ongetwijfeld omdat België geen deel van zijn vordering op Zaire wou kwijtschelden "zoals Canada, Frankrijk en Duitsland hebben gedaan!" "Maar, zo zei Mobutu, we zullen België betalen tot op de laatste cent!" Hij bedoelt het als een verwijt! Minder dan een week later kondigde hij echter aan dat "in afwachting van een regeling van de 'hangende geschillen' alle terugbetalingen werden opgeschort".

De enige verrassing was, dat er 'geschillen hangend' waren. Dat bleek dan te zijn: "België's verantwoordelijkheid inzake ... de Katangese onafhankelijkheid, begin de jaren zestig, want al die tijd heeft de centrale regering een groot gedeelte van 'haar' inkomsten moeten missen!"

België, zoals de meeste Westerse landen, verschaft 'hulp' aan derde-wereld landen. Een groot gedeelte daarvan gaat naar Zaire, zijn ex-kolonie. "Wat België doet, aldus Mobutu, is echter geen helpen maar ... verdrukken. België geeft immers geen geld, zoals de andere landen dat doen, maar het geeft boeken voor het onderwijs, goederen, ontwikkelingshulpers wier salaris rechtstreeks door Brussel wordt betaald". (Interview 'Der Spiegel', 27.2.89).

Het is bekend dat Mobutu echt nijdig is op de Belgische pers. In het interview van 10/2 vestigt de reporter Mobutu's aandacht op het feit dat er in België persvrijheid bestaat, gewaarborgd door de grondwet. Dat had een ware uitbarsting tot gevolg: "Ik wist dat we daar zouden belanden. Het is altijd hetzelfde liedje, die persvrijheid. Ik zou het eerder chantage noemen. Het enige wat we vragen is met rust te worden gelaten, dat jullie je asjeblief bezig houden met jullie eigen problemen hier, niet met de onze!"

Het klinkt alsof hij dit alles meent. Is het mogelijk de rijkste en, relatief en als één persoon alleen, de machtigste man ter wereld te worden, en er heilig van overtuigd te zijn dat vrijheid een eigen en exclusief voor-

Lees verder op pagina 9

LIBERTARISCHE THEORIEVORMING OVER HET MILIEU

dr. N.W.M. Apeldoorn

De libertarische theorievorming kent twee fasen:

In het begin probeert men alle mogelijke problemen die in de gangbare politieke overtuigingen nauwelijks oplosbaar zijn, op te lossen in een libertarische context. Men is dan al heel blij dat er voor het probleem een libertarische oplossing mogelijk is; veelal is de aard van de oplossing; als de hele maatschappij libertarisch is, dan kan het probleem zich niet voordoen. Q.E.D. Dit is fase één.

Daarna ziet men in dat er in abstracto veel meer dan één libertarische oplossing is voor een probleem: de beweging wordt volwassen. Nu is er de luxe te kunnen kiezen, en vaak zal de oorspronkelijke oplossing, die eigenlijk slechts diende om aan te geven dat het libertarisme überhaupt iets voorstelde, verlaten worden voor alternatieve oplossingen die dan niet ook nog eens alle andere oplossingen van de wereld hoeven te impliceren. Anders gezegd, voor heel veel problemen bestaan banale oplossingen die perfect verenigbaar zijn met libertarische principes zonder dat daarvoor de hele maatschappij libertarisch hoeft te zijn. Dit is de meer realisatische fase twee: het revolutionair elan neemt af, de kwaliteit neemt toe.

Het milieu

Tijdens het milieusymposium in Franeker in september 1988 viel het mij op hoe genuanceerd er aan libertarische oplossingen wordt gesleuteld. Daarom is de milieuproblematiek ook zo ideaal om de ontwikkeling in het libertarische denken aan af te meten.

Bovendien is het een onderwerp dat in zekere zin een toetssteen is van het libertarisme in de ogen van andersdenkenden: voor velen is de milieuvervuiling een van de laatste duidelijke voorbeelden van marktfaling en dus een rechtvaardiging van staatsinterventie; voor linkse politieke partijen is er weinig anders meer overgebleven.

De milieuproblematiek houdt niet in dat er zoiets als milieuvervuiling bestaat, het probleem is dat de kosten van de milieuvervuiling niet voldoende in het marktstelsel geïnternaliseerd zijn; daardoor geven prijzen een onjuiste allocatie van goederen aan. Maar let wel: als alle vervuilingskosten in de prijzen tot uiting zouden komen, dan betekent dat nog niet dat er ook geen vervuiling meer zou zijn; het betekent alleen maar dat we de vervuiling van dat moment accepteren.

(En misschien is dat wel een mate van vervuiling die nog erger is dan nu: het zij zo).

Oplossingen uit de libertarische literatuur.

Sinds Dolan's TANSTAAFL, the economic strategy for the environmental crisis (1971) zijn er grofweg drie analyses in de libertarische literatuur voorgesteld:

1. particulier eigendom

Milieuvervuiling kan slechts tot stand komen in een situatie waar niet voldoende privé-eigendom is. Zeeën, rivieren, de lucht, grote oppervlakken land hebben geen specifieke eigenaar die voor zijn bezit zorgt als een goed huisvader en die zijn bezit zal beschermen tegen vervuiling door anderen. Als er slechts privé-eigendom was, dan zou elke inbreuk die daarop door middel van vervuiling gemaakt zou worden, onrechtmatig zijn; de schadevergoedingen zouden alle kosten internaliseren. Het vestigen van eigendomsrechten in zeeën, in de lucht of in de ozonlaag vormt nog een technisch juridisch probleem; de waarde van de analyse zou daardoor niet wezenlijk worden aangetast.

Om de gewenste situatie te bereiken: de staat verkoopt al zijn 'eigendommen' en betaalt er zijn staatsschulden mee af. Zo'n ontwikkeling vormt de laatste fase van de privatisering op zijn Engels.

NADELEN:

— Er is in onze landen geen duidelijke ontwikkeling in de richting van meer privé-eigendom. Als de oplossing pas werkt als het tijdperk van de privé-eigendom is aangebroken, wordt de oplossing afhankelijk gemaakt van teveel andere ontwikkelingen (die er op zich niets mee te maken hebben) om nog geloofwaardig te zijn. Het is vervalend op de libertarische samenleving te moeten wachten alvorens het probleem van de milieuvervuiling kan worden opgelost.

— Eigendomsrechten in zee en lucht stellen onze verbeeldingskracht wel erg op de proef.

2. de juridische status van risico's

Een tweede, eveneens principiële, analyse gaat dieper in op de ware aard van activiteiten die een risico inhouden voor anderen. Enkele van deze activiteiten zouden op hetzelfde neerkomen als agressie, andere zouden toelaatbaar zijn. Milieuvervuiling zadelt anderen op met vaak "onaanvaardbare" risico's, 'dus' is milieuvervuiling ontoelaatbaar: het bestaande anti-agressie-apparaat zorgt ervoor dat deze agressie verdwijnt. Een dergelijke argumentatie is modieus geworden sinds

Nozick (1972) de nachtwakerstaat rechtvaardigde op basis van een vergelijkbaar risico dat gewapende 'automaten' voor anderen zouden kunnen vormen.

Het belangrijkste bezwaar tegen dergelijke analyses is dat dan bijna alles wat andere mensen doen opgevat kan worden als agressie. Riskant gedrag van anderen was tot nog toe niets anders dan een verandering in de situatie van anderen (zoals bijvoorbeeld concurrentie dat ook is), maar niet een aantasting van iemands middelen, zoals de basisdefinitie van agressie luidt. Zie Van Dun (1982). Milieuvervuiling wordt misschien wel opgelost, maar ten koste van een extreem dwangmatige samenleving: het paard wordt zo achter de wagen gespannen. Een tweede bezwaar is dat alles wat tegen het huidige staatsingrijpen in de milieudefensie pleit, binnen deze analyse blijft bestaan. Daarnaast doet deze analyse veel meer dan alleen de internalisatie van de milieukosten tot stand brengen (als ze dat al doet).

Deze analyse kenmerkt zich door een preoccupatie om alleen het probleem op te lossen (milieuvervuiling) zonder dat men zich jammer genoeg bekommert om de libertarische randvoorwaarden dat de maatschappij er in ieder geval niet minder vrij door mag worden. Het voordeel van de analyse is overigens wel dat ze toepasbaar is zonder dat we hoeven te wachten tot alle andere libertarische wensen ook in vervulling gegaan zijn.

Is er nu niet een analyse mogelijk die tegelijk toepasbaar is en de maatschappij niet onvrijer maakt?

3. de procedure: schade verzekeren.

Uitgangspunt van de procedure-oplossing is de stelling dat alle schade, hoe indirect ook, door de vervuiler vergoed moet worden, zodat alle milieukosten worden geïnternaliseerd. Een dergelijke opvatting sluit aan bij bestaande politieke mogelijkheden. Op dit moment is van een systematische schadevergoedingsregeling geen sprake: er is geen methode om grootschalige kleine schade te verhalen op de vervuiler (Nozick 1972 had daarvoor een schitterende oplossing); schadevergoedingen in Nederland stellen nog niets voor; er bestaan regelingen van de staat die de aansprakelijkheid van bedrijven beperken (of kerncentrales).

Als via politieke druk een schadevergoedingsregeling effectief zou worden - het is daarbij niet nodig dat de staat op vervuiling toeziet, - dan zullen snel de specialisten op het gebied van riskante activiteiten, de verzekeringsmaatschappijen, erin springen, en alle milieukosten worden geïnternaliseerd, ofwel via schadevergoeding, ofwel via verzekeringspremies. (Zie Van Dun 1982:593-4) Het grote voordeel is dat bestaande instituties (verzekeringsmaatschappijen, advocaten, rechtbanken) de zaak verwerken zonder dat er een totaal nieuwe maatschappij voor nodig is.

Als het gedrag van de mensen wat meer responsief (cf Nozick 1981) wordt met betrekking tot de waarde van de natuurlijke omgeving, is de gewenste nieuwe wetgeving of jurisprudentie een kwestie van tijd. Natuurlijk zal er dan nog altijd veel vervuiling zijn als de klanten de hoge prijzen die het gevolg zijn van hoge schadevergoedingen en verzekeringspremies bereid zijn te betalen. Maar het probleem van de ongewenste vervuiling is dan opgelost.

Alle geniale oplossingen die in Franeker aan de orde zijn geweest laat ik hier buiten beschouwing: op een of andere manier zijn ze wel onder te brengen in de hierboven geschetste driedeling.

Terwijl oplossing 1 alleen leuk is voor hard-core libertariërs, is oplossing 3 ook interessant voor buitenstaanders: daarmee wordt het libertarisme een stuk volwassen. Dat bovendien oplossing 3 ook zou werken in die ideale libertarische maatschappij is dan mooi meegenomen.

Nico W.M. Apeldoorn.

(aangepaste versie van toespraak op 28 januari 1989 in hotel Cok te Amsterdam)

Literatuur:

- Nico W.M. Apeldoorn; *Vervuiling: indirecte agressie? privé verspreide tekst, november 1983.*
- Frank van Dun; *Het fundamenteel rechtsbeginsel; Gent 1982.*
- Edwin G. Dolan; *Tanstaaff, the economic strategy for environmental crisis; Rinehart & Winston 1971.*
- Robert Nozick; *Anarchy, State and Utopia; New York 1974.*
- Robert Nozick; *Philosophical explanations; Oxford 1981.*

vervolg van pagina 7

PERFECTIE

recht is, met uitsluiting in welke mate dan ook van alle anderen? Dat geldt zomaar mag ingepalmd worden, zonder dat het enigermate belang heeft waar het vandaan komt, wie het heeft gecreëerd en met welk doel het ter beschikking werd gesteld? Dat hij, de dictator, een zegen is voor zijn volk omdat, zoals hij zei in Parijs, "mannen, vrouwen en kinderen dansen en zingen telkens als ze me zien, zodat ook mij de tranen in de ogen schieten!"?

Misschien, maar misschien ook niet.

In beide gevallen echter is Mobutu, telkens in zijn categorie, veruit de betse!

EUROCON '89

European Objectivist Conference

Ir. H.J. Jongen sr.

Vanaf zondag 28 mei vond in Amsterdam de geslaagde internationale conventie van objectivisten plaats.

Er waren in het Cok-Hotel 51 personen uit diverse landen aanwezig, waarvan de meeste uit Nederland en Noorwegen. Uit de Verenigde Staten was er o.a. Harry Binswanger, de samensteller van de AYN RAND LEXICON, en uit Engeland was er o.a. Chris Tame.

Mijn vrouw en ik werden onmiddellijk herkend als Libertariërs en we ondervonden van enkele Nederlandse objectivisten een lichte animositeit, waarvan we overigens verder geen hinder hadden.

Er werd alleen maar weer eens door benadrukt dat er nog steeds geen ideale samenwerking bestaat tussen libertariërs en objectivisten.

De laatste tijd is deze nodeloze controverse weer wat opgeblaasd doordat in verschillende publicaties er over geschreven is.

De controverse wordt vooral in stand gehouden door de harde kern van de objectivisten die zich verzameld heeft om Leonard Peikoff.

Peikoff noemt zich de "intellectuele erfgenaam van Ayn Rand" en hij waakt er nauwgezet voor dat aanhangers niet de geringste afwijking vertonen van wat Ayn Rand precies geschreven of gezegd heeft;

Natuurlijk is het goed om er voor te zorgen dat er geen verwatering of principiële afwijkingen ontstaan.

Dat hoeft echter nog niet in te houden dat er op de bijzonder grote prestaties van Ayn Rand in de toekomst geen enkele verbetering meer mogelijk zou zijn.

Ook hoeft het niet in te houden dat je daarom bvb David Kelley* in de ban moet doen omdat hij voor een libertarische club gesproken heeft.

In de reactie stelt Kelley dan ook terecht dat je de communicatiekanalen open moet houden. Vooral omdat op het gebied van meningen en ideeën niet sprake is van "goed en kwaad", maar van "juist of onjuist".

Bovendien is het niet verstandig uit praktisch oogpunt, want in libertarische kringen zijn waarschijnlijk de meeste mensen te vinden die (terecht) in het objectivisme geïnteresseerd zijn.

Persoonlijk zou ik een open communicatie zeer toejuichen en ik ben bereid om daar aan mee te werken.

Een schok was voor ons te vernemen dat Eva Stern al twee jaar geleden gestorven was.

Eva was bij de eerste groep objectivisten/libertariërs

in Nederland. Al heel vlug heeft zij zich van de libertariërs afgekeerd en alle energie gestopt in het ontwikkelen van een objectivistengroep in Nederland.

Onder andere door het geven van cursussen. Zij heeft veel goeds gedaan in dit verband en ik denk dat het feit dat er thans een dergelijke conventie in Nederland georganiseerd kon worden, voor een groot deel aan haar te danken is.

Het programma was zeer interessant en van hoog niveau. Ik hoop op de inhoud van enkele lezingen later nog eens uitgebreider terug te kunnen komen.

Ik volsta hier met het vermelden en enkele opmerkingen.

Professor Allan Gotthelf sprak over LIEFDE EN PHILOSOPHY: ARISTOTELES versus PLATO.

Robert Mayhew over: ARISTOTELES OVER HUMOR.

Daarin werd gesteld dat je wel over je eigen stomiteiten en dergelijke mocht lachen, maar nooit je diepste ik in het belachelijke mocht trekken.

Klaus Nordby hield een zeer goed verhaal over: MYSTIEKE MYTHEN: INSPIRATIE, TALENT EN GENIE.

Een lezing die veel libertariërs interessant zouden vinden.

De volgens ons allerbeste bijdrage werd geleverd door Kirsti Minsaas, een actrice uit Noorwegen. Haar toespraak had als titel: DE UITDAGING VAN DE TRAGEDIE.

Daarin vertelde ze, neen droeg ze voor, een hele serie tragedies uit de literatuur van Ayn Rand. De verschillende figuren uit de verschillende werken werden met elkaar vergeleken en hun houdingen verklaard.

Kirsti sprak anderhalf uur, en we hebben ons geen seconde verveeld. Het was zelfs jammer dat het afgelopen was!

Los van de lezingen waren de sociale contacten bij de maaltijden en in de bar leerzaam, interessant en gezellig.

We hebben er geen spijt van dat we aan die happening hebben deelgenomen. In tegendeel.

* David Kelly is o.a. de schrijver van het interessante boek: THE EVIDENCE OF THE SENSES.

**LOUW EN KENDALL
ZIJN VOORGEDRAGEN
VOOR DE NOBELPRIJS NOMINATIE**

Groot en positief nieuws is dat Frances Kendall en Leon Louw dit jaar zijn voorgedragen voor de Nobelprijs voor de vrede.

Dit vanwege hun grote verdienste voor het aandragen van een mogelijke en reële oplossing voor "het probleem Zuid Afrika".

Hun bekende boek, **SOUTH AFRICA, THE SOLUTION**, geeft een weg aan die in Zwitserland al eeuwen succesvol is. Het is een weg die geen van de strijdende partijen de macht over de ander geeft. Er wordt rekening gehouden zowel met de "blanke angst" als met de "zwarte machtsdrang". Een oplossing die alle goedwillende mensen moet aanspreken en die hen de gelegenheid en de mogelijkheid geeft om in vrede met elkaar samen te leven.

Het boek is vertaald in enkele talen en verkrijgbaar bij de Redactie. U kunt ook een "SUMMARY" van dit zeer interessante en belangrijke boek bestellen.

**LAISSEZ-FAIRE
STUDENTENVERENIGING**

Met groot genoegen kunnen we u aankondigen dat er een nieuwe libertarische studentenvereniging is opgericht.

De vereniging, genoemd **LAISSEZ-FAIRE**, wil vertegenwoordigen op elke Nederlandstalige universiteit en hogeschool.

Wij zullen u van het verdere verloop op de hoogte houden.

Mocht u eerder meer informatie wensen, of mee willen werken aan de verdere uitbouw, dan kunt u zich wenden tot:

Stefan van Glabbeek, Geveerstraat 75, 2341GD OEGSTGEEST, of tot:
de redactie van de **VRIJBRIEF**

**OVERHEID
STIMULEERT MILIEUVERVUILING**

Het zal bekend zijn dat auto's met dieselmotoren zuiniger zijn en het milieu minder vervuilen dan auto's met benzinemotoren.

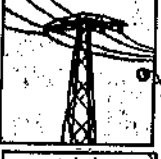

Het zou dus o.i. logisch zijn om personen die toch een auto gaan kopen te stimuleren om dan een auto met een dieselmotor aan te schaffen.

Neen, de overheid gaat net het kopen van een diesel afremmen door er een **HOGERE** belasting op te zetten. Waar blijft de logica? We praten dan nog niet eens over auto's met gasmotoren waarvoor in versterkte mate hetzelfde geldt.

De verklaring is of domheid, of bewuste vervuiling om er dan een politieke kwestie van te maken. Maar dat laatste zal toch niet waar zijn?

Miljoenen voor het milieu

De volgende zaken wil het kabinet de komende jaren op milieugebied bevorderen:

Nieuwe isolatieregeling voor woningen. f 70 miljoen		Vermindering van schadelijke stoffen. f 645 miljoen	
Bodem en water beschermen tegen de opeenhoping van toefor en stikstof. f 600 miljoen		Verbetering woon- en leefklimaat binnen de woning. f 140 miljoen	
Onderzoek naar gevolgen van broeikaseffect. f 59 miljoen		Subsidie voor investeringen in energiebesparing. f 250 miljoen	
Uitstoot van verzurende stoffen 50 tot 90 procent omlaag. f 1,6 miljard		Beperking verbranding afvalstoffen en meer hergebruik. f 1,6 miljard	

**De overheid: kruis ik
win, munt verlies jij**

MILIEUPROBLEMEN EN PRIVÉ-BEZIT

E. Barry Asmus
Donald B. Billings

Vertaling: Marga Spil

Eigen belang terzijde, heeft de milieubeweging op een geschikte manier onze aandacht gevestigd op milieu-degradatie en het belang van onze natuurlijke omgeving in het algemeen. De kwestie echter is niet of conserveren en vervuiling belangrijk zijn. Het cruciale probleem is hoe institutionele regelingen te ontwikkelen om de fysieke en sociale bewoonbaarheid van onze planeet op de meest efficiënte en billijke manier te beschermen.

In die discussie hebben mensen, die zich om het milieu bekommeren, met erg weinig uitzonderingen, VERONDERSTELD dat de overheid de noodzakelijke beheerder is van de natuurlijke omgeving, aangezien kapitalisme, in de naam van winsten, de mineralen, bossen, wild en andere natuurlijke waarden zullen exploiteren ten nadele van de omgeving. Het idee dat eigenbelang en de markt-economie fout zijn, is aangetoond als fout door de bioloog Garrett Hardin in zijn klassieke beschrijving van de omvang-vernielende gevolgen voor onbebouwd land. (Zie "De tragedie van onbebouwd land", Science, december 1968). De belofte dat de overheid de natuurlijke omgeving in "het openbare belang" zal beheren, blijft openstaan om betwist te worden.

In tegenstelling tot de privé-sector van de economie, waar de kwaliteit van bestuurlijke beslissingen aan het licht komt door de signalen van winst en verlies, zijn bestuurders in de publieke sector zelden totaal verantwoordelijk voor hun beslissingen. Als hulpbronnen geen privé-bezit zijn, en daardoor niet overdraagbaar zijn aan anderen door diegenen, die de macht hebben, wordt de openbare bureaucraat zelden verantwoordelijk gehouden voor verkwistend en exploitatief gebruik. Efficiënte hulpbronnen-toewijzing aan de overheidssector vereist geïnformeerde kiezers en wetgevers. Helaas garanderen de bestaande politieke instanties geen van beide. Goede bedoelingen en goede mensen zijn niet genoeg. Het probleem is er niet één van slechte mensen die het Bureau van Land Management, de V.S. Bos Service of het Departement van Nationale Parken runnen. Economisten op het gebied van natuurlijke hulpbronnen Richard Stroup en John Baden hebben het fundamentele dilemma geïdentificeerd.

"Zelfs met goede bedoelingen en deskundigheid wekken ambtenaren waarschijnlijk milieuproblemen op, omdat zij de feedback en de werkelijkheidscontroles, die bij het prijssysteem en markten horen, missen". (Zie: Natuurlijke hulpbronnen: Bureaucratische Mythes en Milieu Management, Pacific Institute, 1983).

Concurrerende speciale groepen belanghebbenden genereren conflicten.

Overheidsbeheer van natuurlijke hulpbronnen garandeert bittere conflicten over het gebruik van het "openbaar domein". Als de bergvallei, meer, rivier, bos of woestijn populair wordt door stijgende inkomens en groeiende bevolking, is een politieke strijd het onvermijdelijke gevolg van openbaar bezit. Onoplosbaar conflict tussen concurrerende gebruikers laat de overheidsbureaucraat in het midden van de woordentwist staan. Hoorzittingen worden gehouden, speciale groepen van belanghebbenden lobbyen hun wetgevers, maar bijna onvermijdelijk produceren goede bedoelingen magere resultaten. Eén groep lobbyt voor het redden van wilde paarden in het Amerikaanse Westen, daaruit voorvloeiend vermenigvuldigen de paarden zich tot grote aantallen en consumeren het voer dat andere wilde soorten, die na aan het hart liggen van andere groepen belanghebbenden, in stand houdt.

Het "grazende beleid" van het Bureau van Land Management, bepaald op politiek gebied door belanghebbenden, vernietigt het land. Federale irrigatieprojecten subsidiëren boeren ten koste van vrij stromende rivieren. "Meervoudig gebruik"-beleid garandeert politieke confrontaties over toegang tot "openbare landgoederen" en produceert noodzakelijkerwijs inefficiënte resultaten. Kwaliteit in het beheer van natuurlijke hulpbronnen, zowel op openbaar als op privé-gebied, wordt grotendeels bepaald door de structuur van de bezittingsrechten, die van kracht zijn. Als hulpbronnen behandeld worden als gemeenschappelijk bezit, is de tendens tot snelle uitputting en vernietiging van het milieu verzekerd. Echter, als hulpbronnen exclusief onder controle staan van een privé-bezit die een absoluut recht heeft op de voornaamste waarde van de bezittingen, zal de bezitter een direct belang hebben in het bewaren en beschermen van deze waarden. Daarbij verzekert het winstmotief dat de hulpmiddelen naar het hoogst waardevolle gebruik gebracht zullen worden.

Stroup en Baden betogen in "Natural Resources" met klem dat een efficiënt beheer van natuurlijke hulpmiddelen te maken heeft met drie dingen, die onderling gerelateerd zijn. Als eerste moet de autoriteit om hulpmiddelen te controleren gekoppeld zijn aan de persoonlijke verantwoordelijkheid voor genomen acties. Diegenen die beslissingen nemen moeten een persoonlijk belang hebben bij de gevolgen van hun besluit.

ten. De openbare sector verbreekt onvermijdelijk deze koppeling en belet daarom verantwoordelijkheid.

Ten tweede moet erkend worden dat we in een niet-perfecte wereld wonen en terwijl het marktsysteem niet ideaal is, volgt niet automatisch dat overheidsoplossingen te prefereren zijn. Het concurrerende marktproces heeft, zelfs als het niet perfect werkt, verder niet-verkrijgbare voordelige effecten.

Als laatste moet er erkend worden dat individuen reageren op de prikkels die ze tegenkomen. Helaas hebben instituties in het verleden verkwistende exploitatie van openbaar bezit aangemoedigd.

De emotionele en filosofische redenen zijn de toewijzing en bekrachtiging van privébezit-rechten valselijk veroordeeld als een overgave aan "grote zaken" en het winstmotief.

De kern van de zaak is dat individuen hun voorraden waardevolle hulpmiddelen conserveren, zuinig beheeren, redden, beschermen en uitbreiden als zij exclusieve claims hebben op de opbrengsten die het resultaat zijn van hun koop. Black Angus-vee op privé-boerderijen gedijt, terwijl de wolf bijna uitgeroeid is. Leeuwenpopulaties in privéwildreservaten floreren, terwijl hun aantallen bedreigd worden in het wild. Havikenpopulaties op openbare landgoederen gaan achteruit, maar huiskippen, kalkoenen en ganzen worden in grote aantallen geoogst in de privé-sector. De privé-bossen in het zuidoosten van de Verenigde Staten zijn veel produktiever dan de openbare bossen in het noordwesten bij de Stille Oceaan. Het contrast wordt duidelijk uiteengezet door Stroup en Baden "Privé-bezit staat de eigenaar toe om de volle waarde van zijn hulpbron te veroveren en dus leidt economische prikkeling hem naar het behouden van die waarde op lange termijn. Als in tegenstelling daarmee een hulpmiddel door iedereen bezeten wordt, is de enige manier waarop individuen zijn economische waarde veroveren kunnen, het exploiteren van het hulpmiddel vòòr iemand anders dat doet".

Problemen van interventionisme

Een diepgaand voorbeeld wordt getoond door het beheer door de National Audubon Society van zijn privé-bezit de Rainey Wildlife Sanctuary in Louisiana waar milieuwwaarden van behoud en bescherming van het milieu in harmonieuze vriendschap staan met gasbronnen en grazend vee. In sterk contrast echter met hun praktijk in Rainey, gaat de Audubon Society door met het voorstaan van openbaar bezit van federale landgoederen om minerale exploitatie en ontwikkeling te voorkomen. Bij Rainey zijn "werkelijkheidscontroles" die beheer-beslissingen maken waarin er onduidelijk naar gelegenheidskosten gekeken moet worden, beschikbaar voor de Society. Op politiek gebied produceren bureaucratische managers resultaten die

niemand vreugde geven omdat zij geconfronteerd worden met slecht-gedefinieerde meervoudig-gebruik-opdrachten en omdat zij geen persoonlijk belang hebben bij beslissingen.

De voorkeur van de milieubeweging voor overheidsbezit van natuurlijke hulpbronnen heeft de mogelijkheid in zich van het produceren van resultaten die tegengesteld zijn aan wat zij willen om nog één reden. De overheid kan geven én wegnemen. Het vertrouwen op de overheid voor milieubescherming is een dubbelzijdig zwaard dat even gemakkelijk in de richting van milieuvernieling kan zwaaien. De verkiezing van president Reagan in 1980 en zijn benoeming van James Watt als minister van binnenlandse zaken zou ons eraan moeten herinneren hoe snel politieke omstandigheden kunnen veranderen en hoe de heersers van overheidsmacht verwisseld kunnen worden voor diegenen die tegen onze belangen zijn. Gegeven de snelheid en graad waarmee de gedachten van overheden kunnen veranderen, afhankelijk van welke individuen macht bezitten, berust de uiterste veiligheid van mooie plaatsen bij secure en dwingende privé-bezitsrechten.

Er zijn veel voorbeelden van hoe het milieu opgeofferd kan worden op korte termijn door noodtoestanden die door de overheid uitgeroepen worden. Bijvoorbeeld, het olie-embargo door de OPEC-landen in november 1973 zorgde snel voor een opschorting van de Nationale Milieu Beschermingswet door een stemming door het Congres zodat de Alaska-pijplijn eventueel gebouwd kon worden. Wilderness Society's rechtbankactie werd snel geseponeerd. En dat was dezelfde regering die de energieprijzen LAAG hielden gedurende de jaren '70 en daardoor energiegebruik in de V.S. stimuleerde. Terwijl zij miljoenen spendeerde om energie-behoud aan te moedigen met haar rechterhand, moedigde de overheid tegelijkertijd consumptie, door prijscontroles, aan met haar linkerhand.

In de zomer van 1979 verdedigde president Carter en belangrijke leden van beide partijen in het Congres, grotendeel als een gevolg van de door de overheid gecreëerde "energie-crisis", een nieuwe Federale Energie Mobilisatie Commissie die uitgestrekte macht zou hebben gehad om alle bestaande milieuwetgeving te niet te doen. Een klein beetje noodtoestand hier, een beetje daar en de politieke atmosfeer draait naar een houding die betoogt dat het milieu opgeofferd moet worden aan de meest recente POLITIEKE moeilijkheden.

Het Privé-bezit-Alternatief.

De esentie van politiek is een compromis, wat nauwelijks vertrouwen verzekert dat bezorgheid voor het milieu prioriteit zal hebben. De overheid beperkt de aansprakelijkheid van privé-krachtcentrales voor nucleaire ongelukken onder de Price-Andersonwet en draagt daardoor bij aan de snelle toename van nucleaire

krachtstations zoals de Diablo-operatie aan de kust van Californië. Dit is dezelfde overheid waaraan de meeste milieumensen de verantwoordelijkheid voor bescherming, behoud en bewaring van onze fysieke omgeving willen toevertrouwen. Tot op zekere hoogte begint de milieubeweging de risico's behorende bij het overheidsbeheer over het land en de natuur te erkennen. Audubons experiment met de Rainey Wildlife Sanctuary is moeilijk te negeren. Nature Conservancy en Ducks Unlimited hebben hun erkenning van het belang van privé-bezit en daardoor controle van waardevolle wildernis en andere milieuschatten aangetoond. Kapitalisme en de door winstmotief gedreven kapitalist kan niet fundamenteel de schuld gegeven worden van de verschillende standen van milieuverval die gezien worden op Moeder Aarde. Privé-bezit voor winst wekt dan ook een ongelooflijk machtige prikkel op voor het conserveren en cultiveren van hulpbronnen om hun waarde voor andere gebruikers te verhogen.

Het is onze overtuiging dat de grootste hoop op lange termijn-conservatie van de natuurlijke hulpmiddelen en de natuur berust bij privatisering en de dwingende privé-bezitsrechten in een vrije-markt-zetting.

Dr. Barry Asmus, een econoom en nationale spreker woont in Phoenix, Arizona, Dr. Don Billings is Professor in de Economie, verbonden aan de Bolse State University.

Dit artikel komt uit hun boek "Crossroads: The Great American Experiment"; 1984, University Press of America.

Crossroads is een belangrijke en begrijpelijke presentatie van de opkomst, het verval en het herstel van vrijheid en de markteconomie. De schrijvers geven op een goede manier de lezers een overzicht over de geschiedenis en de aard van het Amerikaanse vrije-markt-experiment.

DE DOLLAR EN HET CLOUZOTEFFECT

Wanneer Japanners in Vancouver gaan winkelen of wanneer Amerikanen eventjes naar Parijs vliegen om te gaan dineren, betekent dit dat er iets mank loopt met de wisselkoersen tussen de betrokken munten. De relatieve waarde van de munten wordt dus ook door de gewone man bepaald. Doch, de gewone man kan enkel 'arbitreren' als het koopkrachtverschil tussen munten tenminste de prijs van de verplaatsing tussen de betrokken staten bereikt. Dit verklaarde Professor GERALD O'DRISCOLL in een opmerkelijke speech voor een select gezelschap economen van het Belgische VON MISES instituut op dinsdag 25 oktober 1988.

Het belang van deze waarschuwing mag niet onderschat worden. Onder monetaire economen worden thans immers debatten gevoerd over de determinanten van de wisselkoersverhoudingen. De Amerikaanse econoom WALLACE stelde bijvoorbeeld dat er gewoon geen determinanten zijn voor die wisselkoersen, noch de intrinsieke waarde, noch de intrestvoet, noch de koopkrachtpariteit. Daartegenover heeft men nog altijd een hele resem economen die het hebben over de "verdediging van de nationale munt" en van monetaire politiek.

Tijdens de discussie op het VON MISES INSTITUUT werd vooral door Professor VAN DUN benadrukt dat alles erop wees dat de overheid wel iets kon doen - een monetair beleid hebben - doch dat er geen enkele manier was om te voorspellen wat de gevolgen van de ingrepen zullen zijn. Hij vergeleek dit met het bekende "CLOUZOT-effect", te weten dat juist het tegenovergestelde effect wordt bereikt dan bedoeld. Dit zou thans ook het geval zijn voor de waarde van de dollar.

De Amerikaanse regering zou van alles kunnen doen, maar de gevolgen zullen steeds onvoorspelbaar blijven. Professor O'DRISCOLL die lid is van de raad van bestuur van de Amerikaanse centrale bank ontkende dit gezinszins.

Gerald O'DRISCOLL was voorts van mening dat de dollar vanaf nu eerder ging verstevigen. Het is immers zo dat de Amerikaanse economie nog steeds de beste groeikansen heeft. De starre reglementering in de bondsrepubliek en de macht van de Duitse vakbond zijn daarentegen onoverkomelijke handicaps voor de markt. De dollar geraakt volgens hem daarom steeds meer ondergewaardeerd. Professor VAN DUN vroeg dan ook of -inzover de waarde van de dollar beïnvloed wordt door de economische onzekerheid in de rest van de wereld - de Amerikaanse politici daarom niet zouden overgaan tot het destabiliseren van bepaalde regio's. Gerald O'DRISCOLL kon deze theorie evenwel niet onderschrijven. De overheid reageert immers niet zo doordacht, maar handelt volgens hem eerder als een stier in een porceleinwinkel.

Uiteindelijk, zo stelt mevrouw GODART, zou de oplossing erin bestaan, zoals nobelprijswinnaar economie, Friedrich VON HAYEK het voorstelde, het geld te privatiseren. Gerald O'DRISCOLL achtte dit utopisch. Wel voelde hij veel voor geld dat onafhankelijk beheerd zou worden van de regeringen. De Bundesbank is volgens hem een model, dat navolging verdient. Persoonlijk leek hij - in tegenstelling tot de monetaristen - voorstander te zijn van een wereldmunt. "The case for a world-money, is the case for money itself". Er bestaat een behoefte aan een unieke waardemeter en ruilmiddel in een steeds meer vervlochten wereldeconomiel

PRODUKTIEBOSSEN VOOR HOUTVOORZIENING

Rendabele zaak

Eric O. Neyt

Natuur en milieu zijn perfect in staat om zichzelf in stand te houden en het evenwicht te bewaren.

Een menselijke ingreep kan dat evenwicht grondig verstoren en ernstig nadeel berokkenen aan de leefwereld van alle mensen. Absoluut respect voor mens, natuur en leefmilieu, zijn fundamenteel aan het Libertarisch gedachtengoed gebonden.

Wanneer een menselijke bevolking alsmear toeneemt is het eerste wat aandacht verdient de toestand van de natuurlijke bronnen die ter beschikking zijn van de mens. Hoe is het daarmee gesteld en hoe zullen we er in de toekomst mee omspringen.

Niet-hernieuwbare bronnen moeten met omzichtigheid worden aangewend en hernieuwbare bronnen moeten dat ook daadwerkelijk hernieuwd worden.

De produktie van hout bijvoorbeeld kan een zeer renderende bedrijvigheid zijn.

Produktiebossen op de aangewezen plaatsen, in Ierland bijvoorbeeld.

De aanleg van produktiebossen voor onze houtvoorziening kan op de daarvoor meest aangewezen plaatsen een zeer lonende lange-termijn investering zijn.

Het specifieke karakter van dergelijke investering, waarbij enerzijds geïnvesteerd wordt in vastgoed, nl. gronden en anderzijds in produktiebos, leent zich uitstekend tot private pensioenvoorziening bijvoorbeeld. Of voor het veilig stellen van een nalatenschap voor kinderen of kleinkinderen. De gronden blijven een vaste waarde, vooral in een natuur-zuiver land als Ierland. De bossen groeien iedere dag en betekenen een voorziening van kostbaar consumptiehout voor aanwending als werkhout, papierwaren en voeding.

"In een vrije samenleving regelt de staat niet het leven van de mensen. Hij zorgt enkel voor gerechtigheid tussen mensen die hun eigen zaken regelen".*

Het voorzien in een eigen rustpensioen en eigen ziekteverzekering is een steeds groter wordende opportuniteit. De idee van verzorgingsstaat kan geen enkele overheid waarmaken.

Als men denkt dat de overheid echt doeltreffend zal sturen, controleren en garanderen, dan zit dat wel grondig fout. Controle op kwaliteit van voedsel, van lucht, van water bijvoorbeeld, kunnen door een sturend apparaat niet efficiënt worden doorgevoerd zonder de verantwoordelijkheidszin van iedere burger.

Overstrukturering en machtsconcentratie van het hele politieke bestel hollen de maatschappij moreel en fysiek uit. De kosten voor het "besturen" van de samen-

leving worden te reusachtig groot om nog solidair te kunnen opgebracht worden door die samenleving. Drastische wijzigingen in de bestaande sociale voorzieningssystemen zullen dienen te worden doorgevoerd. Besparingen ten alle kante zijn daar reeds de voorbode van. Het belang om zelf in te staan voor bijvoorbeeld ziekteverzekering of pensioen zal gestadig toenemen. Het maken van een bewuste of consequente keuze van spaar of beleggingsvorm zal steeds meer veld gaan winnen.

Een voorbeeld van zelfvoorziening.

Een doordachte investering in de produktie van hout is zeer rendabel en daarenboven inflatievast en bestand tegen recessies van velerlei aard.

Tegelijk grondeigenaar zijn, is een bijzonder goede zaak. Deze investering kan individueel zijn, nl. iemand kan bijvoorbeeld 10 of 20 ha bos aanleggen. Hij kan zich eigenaar weten en van de vele genoegdoeningen van een bos genieten door er regelmatig zijn vakantie door te brengen.

De meerwaarde door een dag aan dag groeiend bos betekent het bijzonder veilige gevoel van goede rendementen te realiseren door de krachten van de natuur.

Er kan ook geopteerd worden voor investering in een ruimer familieverband wat vele mogelijkheden opent. Om tenslotte de toegankelijkheid breder te maken wordt de oprichting voorbereid van het "European Nature Growth Fund", waarbij aandelen kunnen verworven worden van grond en produktiebossen, met uitzicht op zeer goede rendementen.

Produktiebossen in Ierland zijn zeer rendabel doordat het land beschikt over de ideale klimatologische omstandigheden en goede grond voor bebossing. De groeisnelheid is er drie tot vijf keer groter dan in Europa en de houtproduktie tot zeven keer groter dan het Europees gemiddelde.

Door de natuur te respecteren en de potentiële mogelijkheden te benutten kan er voor de mens over de hele lijn een vruchtbaar samengaan tot stand komen. Mens en natuur varen er zeer goed bij.

"Ethische en esthetische waarden zullen een blijvende oplossing geven aan deze wereld."

Red: Degenen, die interesse hebben om aan een dergelijk project mee te werken, c.q. er in deel te nemen, kunnen contact opnemen met de Redactie.

*Walter Lippman: "An enquiry into the principles of a good society".

HEBBEN STENEN RECHTEN?

C. Hocepied

Hebben stenen rechten? Deze enigszins onthutsende vraag werd op het libertarische studieweekende 'Natuur en Milieu' in het Friese FRANEKER door advocaat Tony Groven gesteld tijdens zijn voordracht gewijd aan de oplossingen voor milieuproblemen.

Het studieweekende, dat bijgewoond werd door Amerikanen, Nederlanders, Vlamingen en een Noor, werd ingeleid door een propagandist van de Waddenvereniging. Deze laatste schetste op een heel didactische wijze de plaats van de verschillende planten en dieren in het ecologisch evenwicht van de Wadden en somde de bedreigingen voor dit evenwicht op. Het thema was sterk actualiteitsgebonden, daar de Waddenstreek bijzonder getroffen werd door het zeehondenvirus, dat enkele maanden daarvoor 90 procent van de zeehondenbevolking uitroeide.

Op de voorstelling van het Waddenprobleem werd nogal emotioneel gereageerd. Sommige aanwezigen stelden, dat men hier iets aan moest doen. In vorige eeuwen hadden ze wellicht gezegd dat God er iets aan moest doen en hiervoor gebeden of processies georganiseerd. Thans slaat 'men' doorgaans op de overheid en wordt er actie gevoerd en betoogd. In feite dezelfde goeie alibis om er niets aan te doen.

Vandaar de grote interesse van de aanwezigen voor het heldere pleidooi van Tony GROVEN voor een rationele oplossing van het probleem. Voor hem is het milieu alles wat betrekking heeft op de kwaliteit van onze levensomstandigheden. Het milieu is een probleem geworden in de mate dat dankzij de bevolkingstoename, de industriële ontwikkeling en het ermee gepaard gaande massatoerisme, de mensen doorgaans meer vrije tijd hebben en zo geconfronteerd worden met de schaarheid van groen en natuurlijk gekweekt voedsel. Vandaar het allocatieprobleem waarvan politici en ambtenaren gretig gebruik gemaakt hebben om hun machtspositie te rechtvaardigen en zelfs uit te breiden. Ze hebben nieuwe wetten kunnen stemmen, milieubureaucraten kunnen benoemen of bevorderen en zo op nog meer van onze vrijheid beslag leggen. De oplossing ligt dus zeker niet bij de overheid. Waar dan wel? Zoals Frank VAN DUN het reeds overvloedig beschreef, kunnen schaars-teproblemen alleen rechtvaardig opgelost worden door een beroep te doen op het fundamenteel rechtsbeginsel: iedereen het zijne.

Het volstaat evenwel niet de oplossing te geven. Men moet ook gelijk krijgen. Doch hoe anderen ervan

overtuigen die oplossing te verkiezen, hoe onze oplossing verkopen en duidelijk maken dat het niet zomaar de zoveelste extravagante theorie is? Waarin verschilt onze oplossing van die van de angelsaksische auteurs, die beweren dat indien de mensen rechten hebben, waarom niet de dieren, waarom niet de planten en waarom niet de stenen.....

Het past daarom in de eerste plaats de alternatieven die zich anno 1989 concreet stellen te belichten: moeten de milieuproblemen opgelost worden langs de bureaucratische weg of via de vrije markt? Aanduidingen voor een mogelijk antwoord vinden we in het verleden. Zijn de laatste groene plekken die we in en rond de steden vinden niet vaak voor het publiek opengestelde voormalige kasteeldomeinen? Liep het overheidsbeleid in Nederland op het vlak van de selectie van melkkoeien niet uit op een degeneratie van het ras door inteelt, waaraan slechts een uitweg gevonden kon worden dankzij het feit dat dissidente boeren de richtlijnen van de overheid naast zich gelegd hadden? Hadden de subsidies voor het doden van roofvogels zoals valken niet tot gevolg dat het micro-evenwicht verstoord werd en dat de overheid nadien het kweken van dezelfde roofvogels moest subsidiëren? De overheid vragen 'er iets aan te doen' is zeker de goede weg niet. Blijft de andere, besloot meester Groven.

Louis 'leef Libertarisch' VAN STEKELENBURG benaderde het probleem minder systematisch, doch heel boeiend. Hij beklemtoonde vooral dat het probleem er reeds was voordat bepaalde politici en bureaucraten er geld begonnen uit te slaan. Libertariërs wordt vaak de vraag in de benen geworpen: 'what with the poor?' In feite luidt deze: 'wat zouden de politici en bureaucraten zijn zonder de armen?' Hoe zouden ze langer kunnen verbergen dat ze het allemaal voor zichzelf doen, als er geen armen zouden zijn om zich ervoor op te offeren. De spreker stelde ze gerust, bij gebreke aan armen zullen ze zich nog voor het milieu kunnen 'opofferen' om ons verder uit te buiten.

Voorzitter Rob VAN GLABBEEK van het Libertarisch Studiecentrum gaf in zijn bijzonder logische optreden een aantal variaties op de principes die aangewend kunnen worden om milieuproblemen op te lossen en hun mogelijke toepassingen.

De slottoespraak van Nico APELDOORN was bijzonder verwacht. Hij is namelijk één van de beste kenners

van de libertarische literatuur over milieu, gaande van Dolan's 'TANSTAAFL' tot Boudewijn BOUCKAERT's interventie op de eerste libertarische conventie. Zijn belangrijkste kritiek op de libertarische literatuur is, dat er te weinig onderscheid gemaakt werd tussen 'agressie' en 'indirecte agressie'-riskante handelingen zoals bijvoorbeeld het gebruik van freongassen, die wellicht de ozonlaag aantasten maar daarom niet meteen huidkanker veroorzaken.

Het late avonduur verhinderde hem evenwel dit belangrijke probleem verder uit te diepen. Hij verkoos nieuwe denkpijpen te begaan en probeerde vanuit NOZICK's 'Philosophical Explanations' principes te ontwikkelen om het milieudebat te beschrijven. De aanwezigen pikten hier gretig op. Vraag is, of de spreker aan de hand van die opmerkingen zijn theorie binnenkort zal kunnen bijschaven om ze in de Vrijbrief te publiceren of dat hij meent alles van aanvang aan opnieuw te moeten onderzoeken. Het antwoord vindt U elders in dit nummer van de Vrijbrief.

Ciska de WILDE en Stefan van GLABBEEK - die instonden voor het goede verloop van het week-einde-letten erop dat iedereen aan zijn trekken kon komen en een inbreng kon hebben in de besprekingen. Voorts liet de dagindeling ook toe het milieu te verkennen. Op zaterdagmiddag was een pauze voorzien, die de deelnemers toeliet de typische winkelwandelstraten van Franeker te bewandelen.

Een deelnemer vond er in een boekenantiekwariaat zelfs een nederlandse vertaling van de (zeer libertarische) zestiende-eeuwse Etienne de la Boétie's 'Verhandeling over de vrijwillige slavernij'. Op zondag werd dan het Waddeneiland TERSCHELLING met de fiets doorkruist onder een welgekomen hete herfstzon, wat de mogelijkheid bood aan de deelnemers, die de boot niet gemist hadden, in volle natuur het thema van het weekeinde verder onder elkaar uit te praten.

VRIJHEID EN RECHT: OPLOSSINGEN VOOR DE MILIEU-PROBLEMATIEK

Dr. Frank van Dun

De sterke beurt die de "groene" partijen hebben gemaakt bij de recente Europese verkiezingen bewijst hoe groot de bezorgdheid om het leefmilieu wel is, te meer daar ook de "traditionele partijen in hun programma's alle een belangrijke plaats hadden voorbehouden aan de milieu-problematiek.

Men kan echter de vraag stellen, of de manier waarop over de kwesties wordt nagedacht van veel realiteitszin getuigt. De publieke discussie daaromtrent zwalpt heen en weer tussen de draconische maatregelen uit het arsenaal van de "groene fundamentalisten" en de beproefde recepten van de politieke kaste: administratieve controles, regulering, fiscale manipulatie. Schijnbaar hebben we enkel de keuze tussen nog minder individuele vrijheid en zelfbeschikking en nog meer macht voor de staat. Vrijheidslievende mensen kunnen niet blind blijven voor het feit dat "het milieu" uitgegroeid is tot een intimiderend politiek concept voor de uitbouw en versterking van de interventionistische staat.

Maar de kwaliteit van het leven is meer dan een gezond bos. Welvaart en politieke waarden als recht en vrijheid

kan men niet ongestraft buiten beschouwing laten. Wie ze miskent vraagt om moeilijkheden. Het menselijk bloed kruipst waar het niet gaan kan. Het is zinloos in naam van het milieu offers te vragen die niemand wil brengen. Het komt er veeleer op aan de zorg voor het milieu uit de spektakel-sfeer van de "grote politiek" te halen, en naadloos in te passen in het dagelijks leven.

Redactie:

In zijn rede "Milieu en Marktwerking", gehouden te Rotterdam op 22 april, ter gelegenheid van de uitreiking van de Libertarian Award aan de Kritische Nederlandse Ondernemers, heeft Frank van Dun, rechtsfilosoof aan de Rijksuniversiteit Limburg, aangetoond hoe verbeelding en ondernemingszin essentiële ingrediënten kunnen zijn in een oplossing van moeilijke milieu-problemen - een oplossing die niet betaald moet worden met het offer van vrijheid en recht.

Er wordt aan gewerkt om de belangrijke en interessante rede van Frank van Dun te publiceren in een brochure.

Zodra deze beschikbaar komt, zullen we u informeren.

JIM TURNEY K.O.

Alhoewel sommige "founding fathers" van de Verenigde Staten de libertarische gedachtegoed deelden, is het libertarisme als politieke beweging in de USA nog geen twintig jaar oud. Op het einde van de jaren 1960 werden in verschillende Amerikaanse universiteiten libertarische studentenverenigingen opgericht. Pas in 1971 werd een libertarische partij opgericht. Tegen de eerste conventie in juni 1972 waren er reeds bijna 1.000 leden. Op die conventie werd besloten mee te dingen bij de presidentsverkiezingen. Doch omwille van de administratieve rompslomp kon de LP enkel in twee staten effectief aan de presidentsverkiezingen deelnemen. In 1976 kon de LP in 32 staten aan de presidentsverkiezingen deelnemen en behaalde 183.000 stemmen. In 1978 werd een libertarische kandidaat verkozen bij de verkiezingen voor het deelstaatsparlement van Alaska. In 1980 behaalde LP-kandidaat Ed CLARK 921.000 stemmen. Die stemmenwinst was in grote mate te danken aan een gift van 2 miljoen dollar van warenhuisketen-eigenaar KOCH.

Dit electoraal succes was het startsein voor de strijd tussen de "clans" binnen het partijbestuur (national committee). In 1982 zette voorzitter Alicia CLARK de clan CRANE uit het partijbestuur. Gevolg van die interne twisten was een vermindering van het bedrag aan ingezamelde giften. Dit verklaart waarom de LP bij de presidentsverkiezingen van 1984 sterk achteruitboerde. Op de nationale LP-conventie van 1985 was de tegenstelling tussen de clans zo groot dat ze uiteindelijk een outsider, Jim TURNEY tot nieuwe voorzitter kozen. Jim had tevens het voordeel door de leden goed gekend te zijn daar hij de video-opnames van alle libertarische activiteiten verzorgde. Hij zorgde evenwel niet voor de verhoopde verzoening. Er kwam alleen een nieuwe clan bij: de zijne. Op de conventie van SEATTLE in 1987 werd Jim TURNEY herkozen als voorzitter maar alleen omdat de andere clans geen gezamenlijk tegenkandidaat konden uitbrengen.

Bij de presidentsverkiezingen van 1988 behaalde LP-kandidaat Ron PAUL 432.355 stemmen (0,470/o). De 91 LP-kandidaten voor het Congres waren samen goed voor bijna 470.000 stemmen, doch geen enkele werd verkozen. Die resultaten waren beter dan bij de vorige verkiezingen maar nog steeds ver beneden die van het wonderjaar 1980. Die verkiezingstegenstand maar ook bepaalde van TURNEY's beslissingen kostten hem een groot deel van zijn aanhang. Dit was zeker het geval met het overbrengen van het nationaal hoofdkwartier van de partij van Texas naar de hoofdstad Washington. TURNEY's bedoeling was dichter bij de nationale media te komen om zo meer bekend-

heid te kunnen verwerven. Volgens zijn tegenstanders, verwierf TURNEY echter een kantoor in een vervallen buurt waar men nauwelijks op straat kan komen zonder aangerand te worden! Voorts wekte hij de ergernis van vele militanten door zich te ontdoen van bekwame partijmedewerkers, die hij zelf aangesteld had, ten gunste van nieuwe vertrouwelingen.

Op 4 december werd Jim TURNEY uiteindelijk door het partijbestuur tot ontslag gedwongen*. Hij had vergeten dat de militanten en de sponsors van de libertarian party veel kritischer zijn dan die van de democraten of de republikeinen. In tegenstelling tot deze laatsten, kunnen LP-militanten niet rekenen op een beloning voor hun inzet. De LP heeft weinig kansen ooit de absolute meerderheid te halen. Voorts willen de libertariërs juist het geweld bannen uit de politieke machtsuitoefening en komen op tegen "the initiation of force as a means of achieving political or social goals". Zelfs als ze een meerderheid zouden worden, zouden ze derhalve weinig mogelijkheden hebben om vriendjes te belonen.

De verkiezing van de nieuwe partijvoorzitter zal in september te Philadelphia plaatsvinden. Voor het ogenblik heeft enkel Mat MONROE, een militant van het eerste uur, zich kandidaat gesteld. Deze 48 jarige geneesheer van poolse afkomst woont in Houston en zijn kandidatuur wordt duidelijk gesteund door de aanhangers van de texaan Ron PAUL. De verkiezing van de partijvoorzitter zal dus uitwijzen of de partij haar eenheid kan terugvinden of verdeeld blijft. De conventie van september zal daarom in grote mate bepalend zijn voor de toekomst van de Amerikaanse LP, daar de teleurgang van de partij sedert het begin van de jaren 1980 enkel gekeerd zal kunnen worden indien opnieuw een sterke en gemotiveerde kern de partij gaat leiden.

* Hierover meer in ROTHBARD, M. - Shootout at OK Corral, in: American Libertarian, January 1989, p. 1.

adv.

LIBERTARISCH BOEKCENTRUM

Postbus 336 - 2100 AH Heemstede

Bezoeken? Informatie?

Bel 023 - 290941

„Specialist in vrijheid sinds 1975!“

AYN RAND

AYN RAND

De film gemaakt naar het bekende boek van Ayn Rand **WE THE LIVING**, blijkt thans in Amerika een groot succes te zijn.

De oorspronkelijke (zwart-wit) film is al oud. Hij is in de oorlog in Italië gemaakt, herontdekt, geredigeerd en opnieuw op de markt gebracht. Hij is thans ook verkrijgbaar op video. LIFHAS heeft een exemplaar besteld en hoopt de film binnenkort beschikbaar te hebben.

Het boek is o.a. ook in het Nederlands vertaald onder de titel **DE VRIJHEID GLOORDE**. Het is moeilijk te krijgen. Mocht u exemplaren ergens te koop weten, dan zou dat de redactie graag van u horen.

ALIDA VALLI
als Kira
in **WE THE LIVING**

Interprete di
NOI VIVI
Regio di G. Alessandrini

S.I.L.

Society for Individual Liberty

S.I.L. is waarschijnlijk de oudste moderne libertarische organisatie. In 1969 besloten Dave Walter en Don Ernsberger tot oprichting van een overkoepelende "sociëty" voor de vele losse en kleinere libertarische groepen.

S.I.L. heeft dan ook leden die voor en leden die tegen een libertarische politieke partij zijn.

In S.I.L. was en is plaats voor iedereen die de **PERSONLIJKE VRIJHEID** voor elk individu nastreeft. Er bestaat een zeer vriendschappelijke verhouding en samenwerking tussen S.I.L. en **LIBERARIAN INTERNATIONAL**, een band die nog steeds hechter aan het worden is.

Sommige lezers zullen zich misschien nog herinneren dat Don Ernsberger jaren geleden gesproken heeft op de Kring Schiedam, die toen nog Kring Vlaardingen heette.

Op 30 augustus zal het 20-jarig bestaan gevierd worden met een "open huis" en met een diner in Philadelphia. Dit feest valt vlak voor de jaarlijkse conventie van de LP.

Hoe zul je over een jaar zijn ?

Niet veel anders dan nu ? Nou, dat kan wél anders ! Beter !
Als je daarvoor tenminste de basis wilt scheppen in tweemaal vijf werkdagen achtereen (gratis verblijf) bij ons, kan het ook zó:

Als je jezelf kunt zien zoals je weet dat je zou moeten zijn: standvastig, zachtmoedig en liefdevol onder alle omstandigheden, vriendelijk en tolerant ten opzichte van situaties.

Als je jezelf kunt voorstellen als volkomen kalm en toch sterk om zwakkeren te helpen, het juiste te zeggen en te doen en zo een voorbeeld van kracht en licht te zijn.

Als je jezelf kunt zien, terwijl je onrecht en onvriendelijkheid met een glimlach inkasseert omdat je weet dat alle dingen op hun tijd ten goede uitwerken en dat gerechtigheid uiteindelijk triomfeert.

Als je geduld hebt om het proces van de uitwerking van jouw wil af te wachten.

Als je jezelf kunt voorstellen dat je zó zult worden, dan

dan zul je iets begrijpen van wat onze eenvoudige en ook nog eenvoudig te betalen methode met mensen - dus ook met jou ! - kan doen. En dat kunnen we je overtuigend laten horen en zien.

Als het hierboven geschetste je aantrekt, schroom dan alsjeblieft niet, zodra het je past, kennis te maken met ons via ons telefoonnummer

05998 - 36065

Wij houden van mensen, dus je bent van harte welkom !

*Heleen en Frederik
(therapeuten die al ruim twaalf jaar tachtig procent succes scoren).*

Beginselverklaring:

Wij geloven in **persoonlijke vrijheid**. Iedere menselijke samenwerking moet wederzijds vrijwillig zijn, en de wet mag vrijwillige samenwerking nooit verbieden. Geen enkel mens (of groep) heeft het recht om geweld, dwang, of fraude te initiëren tegen een ander mens of zijn eigendom.

Dat betekent dat wij werken voor:

- de onaantastbaarheid van persoonlijke en eigendomsrechten.
- de vrijheid van vereniging, contract, woord en verplaatsing.
- de afschaffing van alle sociale rechten: uitvoering daarvan schaadt immers de rechten van anderen.
- vrede en welvaart, voor iedereen.

DE VRIJE MARKT IN EEN ONVRIJE ECONOMIE

Ir. L.H.M. Jongen

CORRECTIE:

Stond in mijn vorige artikel „Dat U DAT kocht“: goede verstanders hebben daarin natuurlijk DAF gelezen. Uit de emissie (het op de markt brengen van de aandelen) van DAF en later nog Flexovit, bleek wel weer dat als er op beleggingsgebied iets goed is, de markt het allemaal vanzelf corrigeert.

Wat ik daarmee bedoel is, dat toen iedereen in de gaten kreeg dat je in kon schrijven op DAF aandelen tegen een lagere prijs, dan waarvoor je ze later kon verkopen, iedereen te veel aandelen vroeg en minimale hoeveelheden kreeg.

Datzelfde vindt ook steeds op de beurs plaats; alle soorten van informatie, geloof, hoop en verwachting, leiden tot aan- en verkopen met daarbij de prijsveranderingen van het aandeel als richtlijn hoe al die informatie per saldo uitpakt.

Kortom, de koers/prijs van een aandeel geeft steeds weer wat „de markt“ er van vindt.

Terugkomend op die nieuwe emissies: Pirelli, en er zullen er nog wel meer volgen: Ook al krijgt U maar 12 aandelen, 12 x f 10,- levert na bankkosten bij verkoop van die aandelen f 100,- op. Voor twee telefoontjes niet slecht dacht ik.

Om te bepalen of en voor hoeveel U meedoet aan dit soort laterijtjes, kunt U het beste kijken naar de „A.I.W.“ (as, if and when) (staan ook op de koerspagina in de krant) of de grijze markt koers van het desbetreffende aandeel, vlak voor de sluitingstermijn van het inschrijven op die aandelen.

U weet voor welke prijs U in kunt schrijven en U vergelijkt daarmee die „A.I.W.“ koers.

U raadt het al, is die koers 10! of f 10,- hoger dan de prijs waarvoor U inschrijft, dan is de kans op winst reëel.

Over de toewijzing, otwel het aantal aandelen dat U van de bank krijgt uit zo'n emissie waar iedereen aan mee doet en veel meer vraag dan aanbod is, kun je weinig zeggen. Welke formule de bank ook hanteert, het is toch nooit goed. Mijn advies is om op verscheidene bankrekeningen wat in te schrijven. Doet U dat regelmatig, dan zult U toch wel eens wat krijgen.

Overdrijf het allemaal niet. Als U f 5000,- te besteden heeft, schrijf dan niet voor f 150.000,- in hoogstens voor 3 x f 5000,- bij verscheidene banken ALS de „A.I.W.“ koers hoger is.

Je weet uiteindelijk maar nooit of je (on)verhoopt alles krijgt en de koers lager wordt.

Er staan nogal wat emissies op stapel. Meestal is dat een teken, dat de bedrijven of eigenaars van die bedrijven vinden dat ze een goede prijs voor hun aandeel kunnen maken door aan U te verkopen.

Vanzelfsprekend kennen die eigenaren dat bedrijf en de markt veel beter dan U, ze zitten er midden in.

Als nu de kenners iets gaan verkopen, wat zij nog goed geprijsd vinden, moet U natuurlijk niet denken dat U alles beter weet en blind kopen. Ook moet U bedenken dat, hoe meer emissies er zijn, hoe meer geld er in gaat, dat niet meer voor de andere aandelen beschikbaar is.

Er is dus minder koopkracht en op termijn kan dat zwakte op de beurs betekenen.